

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษารูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการ :
กรณีศึกษาผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่
ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพ สร้างรูปแบบการพัฒนาความสามารถและ
ทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพสำหรับ
ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยทำการวิจัยใน 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถ
ในการประกอบอาชีพสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อจัดทำและวิพากษ์รูปแบบการพัฒนา
ความสามารถในการประกอบอาชีพสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

ระยะที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลองเพื่อสรุปผลการวิจัยการใช้รูปแบบพัฒนา
ความสามารถในการประกอบอาชีพสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการ
ทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการศึกษาผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่ประสบ
ความสำเร็จในการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพ และกลุ่มที่ไม่ประสบผลสำเร็จ
ในการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพ โดยพบว่า กลุ่มผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่
ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพซ่อมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
ปลูกพืช เพื่อจำหน่าย และรายได้จากเบี้ยผู้พิการ มีรายได้ 500-1,000 บาทส่วนกลุ่ม ผู้พิการทางการ
เคลื่อนไหวที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ ได้รับเฉพาะเบี้ยยังชีพผู้พิการในแต่ละเดือน

ส่วนระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 1) ความเชี่ยวชาญเดิมในอาชีพ 2) อาชีพเดิมของพ่อแม่ 3) ความถนัดส่วนตัว 4) ความรู้ที่ได้รับในช่วงที่ศึกษาในโรงเรียน 5) ความสนใจส่วนตัว 6) การฝึกอบรมพัฒนา 7) การพึ่งตนเอง 8) ทักษะคิดต่ออาชีพ 9) การได้รับกำลังใจ 10) การตระหนักในศักดิ์ศรี 11) การให้ทุนสนับสนุน 12) การเห็นช่องทางการขาย 13) สุขภาพทางร่างกาย 14) สุขภาพจิต 15) ความต้องการของบุคคลในครอบครัว 16) เพื่อนใกล้ชิด

2. การสร้างรูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด จากผลการดำเนินงานในระยะที่ 1 ผู้วิจัย พบปัจจัยที่น่าจะนำมาแปลงเป็นกิจกรรมให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้ 14 ได้แก่ 1) ความเชี่ยวชาญเดิมในอาชีพ 2) ความถนัดส่วนตัว 3) ความสนใจส่วนตัว 4) การฝึกอบรมพัฒนา 5) การพึ่งตนเอง 6) ทักษะคิดต่ออาชีพ 7) การได้รับกำลังใจ 8) การตระหนักในศักดิ์ศรี 9) การให้ทุนสนับสนุน 10) การเห็นช่องทางการขาย 11) สุขภาพทางร่างกาย 12) สุขภาพจิต 13) ความต้องการของบุคคลในครอบครัว 14) เพื่อนใกล้ชิด ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างรูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวของจังหวัดร้อยเอ็ด ตามความต้องการของ มุลนิธิคนพิการ โดยใช้อรรถศาสตร์ ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 ประกอบกับข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวนำมาสร้างรูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวฉบับร่างแล้วนำเข้าสู่ที่ประชุมสัมมนาเพื่อร่วมกันวิพากษ์รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวของจังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวของจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ หัวหน้าพัฒนาชุมชนจังหวัด 1 คน หัวหน้าพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์คนพิการ 1 คน ผู้ปกครองผู้เชี่ยวชาญ คนพิการ ครู นักวิชาการ ประชาชน คณะกรรมการสถานศึกษาการศึกษาตามอัธยาศัย บุคลากรทางการศึกษา รวมมีจำนวน 15 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีการดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops Conference) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาอาชีพของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อร่วมกระบวนการระดมสมอง (Brain Storming) ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 15 คน เพื่อวิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะแนวทาง การปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาอาชีพของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบรวบรวมการวิจารณ์และข้อเสนอแนะ โดยการจดบันทึกลงในแบบวิจารณ์ และข้อเสนอแนะและทำการบันทึกภาพ บันทึกเสียงทุกเนื้อหา แล้วนำมาทำสังเคราะห์ข้อมูลจาก

การวิจารณ์และข้อเสนอแนะจากการถอดข้อความ และปรับปรุงหลักสูตรฯ ตามการวิจารณ์ และข้อเสนอแนะ ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความว่าอยู่ในตัวแปรใด (ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 พบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว จำนวน 14 ปัจจัย) แล้วนำมาจัดกลุ่ม (Grouping) จากนั้นก็ทำการสังเคราะห์กลุ่มการวิจารณ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการ ถอดข้อความ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดทำพัฒนาหลักสูตรพัฒนาอาชีพของคณพิการในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ ในการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการ :
กรณีศึกษาผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

2.1 กิจกรรมศึกษาดูงาน เพื่อศึกษาถึงกรณีตัวอย่างผู้ที่สามารถเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ที่ประสบผลสำเร็จแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ด้วยตนเอง

2.2 กิจกรรมการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ให้กับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว เป็นการเชิญวิทยากรผู้ที่มีความรู้มาให้แนวทางในการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ที่ถูกต้องการดำเนินการสร้างเล้าไก่ การอนุบาลไก่ การทำความสะอาดเล้าไก่ การให้อาหาร และการเก็บผลผลิต

2.3 กิจกรรมการอบรมธรรมชาติเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการทางการเคลื่อนไหว เป็นกิจกรรมที่ต้องการยกระดับจิตใจของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวเพื่อให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม รู้สึกเห็นคุณค่าในตัวเอง เพื่อที่จะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้

2.4 กิจกรรมการอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาดให้กับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว เป็นกิจกรรมที่ต้องการหาแนวทางในการส่งเสริมการขาย หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ แปรรูปไข่ไก่ให้สามารถจำหน่ายในรูปแบบต่าง ๆ ได้ เช่น แปรรูปเป็นไขนึ่งเพื่อจำหน่ายให้กับแม่ค้าตามร้านส้มตำ และแม่ค้าเร่ เป็นต้น

3. การใช้รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด กับมูลนิธิคนพิการเป้าหมาย คือ มูลนิธิสิริวัฒนา เซสเซอร์ฯ ตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการ : กรณีศึกษา ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่ได้ใช้การใช้รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว กลุ่มผู้พิการมีค่าเฉลี่ยหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพกับผู้พิการทางการ

เคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม ตัวแปร ความรู้ เจตคติ และทักษะสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่มีความเหมาะสมสำหรับอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการ ประกอบด้วย 1) ความเชี่ยวชาญเดิมในอาชีพ 2) อาชีพเดิมของพ่อแม่ 3) ความถนัดส่วนตัว 4) ความรู้ที่ได้รับในช่วงที่ศึกษาในโรงเรียน 5) ความสนใจส่วนตัว 6) การฝึกอบรมพัฒนา 7) การพึ่งตนเอง 8) ทักษะติดต่ออาชีพ 9) การได้รับกำลังใจ 10) การตระหนักในศักดิ์ศรี 11) การให้ทุนสนับสนุน 12) การเห็นช่องทางการขาย 13) สุขภาพทางร่างกาย 14) สุขภาพจิต 15) ความต้องการของบุคคลในครอบครัว 16) เพื่อนใกล้ชิด ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้นส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริมในการประกอบอาชีพเพื่อให้ผู้พิการสามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้เลี้ยงตนเองเพื่อการดำรงอยู่ต่อไปในอนาคต โดยไม่ต้องเป็นภาระของญาติพี่น้อง นอกจากนี้กลุ่มผู้พิการเหล่านี้จะให้ความสำคัญกับการดำเนินชีวิต ตระหนักในคุณค่า และศักดิ์ศรีของตนเทียบเท่ากับบุคคลปกติทั่วไป ส่วนผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพส่วนมากจะไม่ได้รับการดูแลจากสมาชิกในครอบครัว หรือถูกทอดทิ้ง ขาดทักษะในการดำเนินชีวิต ไม่ได้ได้รับการศึกษา หรือส่งเสริมประสบการณ์ในอาชีพทำให้รู้สึกว่าคุณค่าตัวเองไร้ค่า ไม่สามารถช่วยเหลือตนเอง เห็นว่าตนเองเป็นภาระของสังคม เกิดภาวะความเครียดไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับบุคคลหรือสังคมภายนอก จึงไม่ค่อยมีเพื่อนไม่ได้ประกอบอาชีพส่งผลให้คุณภาพชีวิตไม่มีความสุข เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถอธิบายได้ดังนี้

1.1 ความเชี่ยวชาญเดิมในอาชีพ ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่มีฐานะทางครอบครัวที่ยากจนไม่ได้ได้รับการศึกษา ไม่เคยประกอบอาชีพ ญาติพี่น้องไม่ได้ดูแลเอาใจใส่ทำให้ขาดความสามารถและประสบการณ์ในอาชีพต่าง ๆ เมื่อมาอาศัยอยู่ในมูลนิธิฯ ก็ไม่สามารถทำประโยชน์ในด้านใดได้ อาจเนื่องมาจากความพิการทางการเคลื่อนไหวส่งผลให้ขาดความสามารถที่จะทำประโยชน์หรือช่วยเหลือตนเองในกิจกรรมใดได้อย่างชัดเจน ดังนั้นการให้การสนับสนุนให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้รับประสบการณ์ในการทำงาน การฝึกอาชีพที่เหมาะสม หรือการมีอาชีพที่สามารถลงมือปฏิบัติได้จริงจะเป็นการสร้างประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกิตติยา รัตนกร (2531 : 88) ที่กล่าวว่า การฝึกจะประสบความสำเร็จ เมื่อทำให้คนฝึกได้เข้าทำงานในอาชีพที่ฝึก หรืออาชีพที่คล้ายคลึงกันสำหรับคนฝึกที่เข้ารับการฝึกก็จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาคัดเลือก โดยมีหลักเกณฑ์บางประการเพื่อให้การฝึกประสบผลสำเร็จ เช่น ระดับสติปัญญาพื้นฐาน ต้องมีพื้นฐานการศึกษาซึ่งจำเป็นต่อการเรียนรู้ และความเข้าใจในการฝึกเพื่อให้เกิดความชำนาญและความถนัดต่อไปความพร้อมในสภาพร่างกายเท่าที่จำเป็นต่ออาชีพ และความสามารถในการใช้ทักษะทำงานความสนใจความพยายาม การตัดสินใจเชื่อมั่นในตนเองที่จะนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกไปใช้ ความถนัด ความชำนาญ หากมีอยู่บ้างแล้วควรได้รับการพิจารณาให้ฝึกในหลักสูตรที่สอดคล้องกับความชำนาญ และภายในขอบเขตสภาพความพิการ หรือให้ได้งานซึ่งใกล้เคียงกับงานในอดีต นอกจากจะพิจารณาความสนใจของคนฝึกแล้ว ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมและโอกาสที่เขาสามารถทำงานนั้นต่อไปในอนาคตด้วย

1.2 อาชีพเดิมของพ่อแม่ ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่ที่ประสบผลสำเร็จในอาชีพจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านอาชีพจากพ่อแม่ที่มีความเชี่ยวชาญในอาชีพนั้น ๆ เช่น อาชีพช่างต่างๆ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การจักสาน เป็นต้น ซึ่งผู้เป็นพ่อแม่มีเวลาที่จะใส่ใจลูกที่มีความพิการ ต้องการให้ลูกสามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ในขณะที่เดียวกันลูกซึ่งมีความพิการทางร่างกายก็เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องประกอบอาชีพ หรือมีความสงสารในตัวพ่อแม่ที่จะต้องรับภาระหนักในการดูแลตนเอง จึงมีความมุ่งมั่นที่จะแบ่งเบาภาระดังกล่าวจากพ่อแม่ เมื่อมีประสบการณ์ในอาชีพมากขึ้นจึงสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประกอบอาชีพจนสามารถดำรงชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ ส่วนผู้พิการที่ไม่ประสบผลสำเร็จในอาชีพนั้นส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในครอบครัวที่ประกอบอาชีพที่ดีแต่ไม่ใส่ใจครอบครัว ไม่ช่วยเหลือในกิจกรรมงานใด กล่าวโทษความพิการที่เกิดจากผลการกระทำของพ่อแม่ ทำให้ครอบครัวต้องปล่อยให้อยู่คนเดียวผู้พิการเกิดความเครียดไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบครอบครัวได้ ดังนั้นเมื่อผู้พิการมาอยู่ร่วมกันหลายคนจึงต้องมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้พิการสามารถที่จะทำงานที่ตนเองสามารถทำได้ โดยเน้นให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ การสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันในหมู่คณะ และการส่งเสริมให้ผู้พิการฝึกอาชีพที่สามารถสร้างรายได้เป็นการส่งเสริมและพัฒนาตนเองของผู้พิการที่มีความสนใจต่ออาชีพอย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของเกษร พันธุ์ (2543 : 86) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ ผลการศึกษาพบว่า อาชีพของผู้พิการมีความสัมพันธ์ต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ และกิตติพงษ์ สุทธิ (2543 : 124) ได้ทำการศึกษา การดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 พบว่า การจัดสวัสดิการให้คนพิการ หากจะ

แก้ไขปัญหาด้านแรงงานคนพิการให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการส่งเสริมอาชีพคนพิการทั้งในระดับ
หลักการและระดับปฏิบัติภายใต้กรอบแนวคิดด้านสิทธิคนพิการ

1.3 ความรู้ที่ได้รับในช่วงที่ศึกษาในโรงเรียน ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่
ไม่ได้รับการส่งเสริมด้านการศึกษาอย่างเพียงพอเนื่องจากมีอุปสรรคด้านร่างกาย ความสามารถในการ
อ่านเขียน นอกจากนี้ส่วนใหญ่สถานศึกษาที่รองรับการสอนคนพิการมีจำนวนจำกัด บุคลากรที่
ทำหน้าที่ในการสอนเฉพาะทางไม่เพียงพอต่อดำเนินงาน ดังนั้นจึงทำให้ผู้พิการที่ศึกษาในโรงเรียน
ต่าง ๆ จึงมีน้อยและมีความรู้เพียงอ่านออกเขียนได้ ดังนั้นในการส่งเสริมความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
กับการพัฒนาอาชีพจึงเน้นที่การฝึกอบรมเพื่อให้ผู้พิการได้ทดลองปฏิบัติเพื่อให้ทำให้ผู้พิการเกิด
ทักษะในการทำงาน ส่วนผู้พิการที่มีระดับการศึกษาที่สูงนั้นจะมีการเรียนรู้และการปรับตัวให้เข้า
กับสถานะแวดล้อมต่าง ๆ รวมทั้งประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาใน โรงเรียนจะมีส่วนช่วยในการ
พัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งมีส่วนช่วยให้การส่งเสริมในกิจกรรมต่างด้าน
อาชีพ นั้นเป็นไปอย่างประสบความสำเร็จและมีประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ
สุกัญญา วิบูลย์พานิช (2536) พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์เป็นไปทางด้านบวกกับการ
พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของคนพิการ คือ คนพิการที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีการพึ่งตนเองทาง
เศรษฐกิจสูงจะมีการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจสูงกว่าคนพิการที่มีการศึกษาต่ำ

1.4 ความสนใจส่วนตัว และความถนัดส่วนตัว ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่
ใหญ่จะสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในบางกรณี เช่น การยกของที่มีน้ำหนักเบา การรดน้ำต้นไม้
การกวาดพื้น การใส่เสื้อผ้า การทำอาหาร (บางคน) แต่ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวยังขาดสถานที่
สำหรับการฝึกอาชีพและความสามารถส่วนตัวทำให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีโอกาสในการฝึก
อาชีพน้อย และไม่ทั่วถึง แต่ส่วนใหญ่จะมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามความสามารถที่ตนเอง
สามารถรับผิดชอบทำได้ ซึ่งอาจเกิดจากการที่ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีความต้องการที่จะ
ช่วยเหลือตนเอง ไม่ต้องการเป็นภาระให้ผู้อื่น สอดคล้องกับการศึกษาของเกษร พันธุ (2543 : 86)
ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ ผลการศึกษาพบว่า คนพิการส่วนมาก
มีการพึ่งตนเอง ทั้งด้านจิตใจ เศรษฐกิจ และสังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนการพึ่งตนเองด้านสังคมอยู่
ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล อัน
ได้แก่ อาชีพที่อยู่อาศัย ประเภทความพิการ และระยะเวลาที่พิการ มีความสัมพันธ์ต่อการพึ่งตนเอง
ของคนพิการ นอกจากนี้ ปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ของครอบครัว ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม
และปัจจัยด้านกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการต่างมีความสัมพันธ์ต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ

1.5 การฝึกอบรมพัฒนา ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่ไม่เคยประกอบอาชีพ
หรือพัฒนาความสามารถในด้านใด ๆ ดังนั้นจึงต้องการการฝึกอบรมในด้านอาชีพ และทักษะต่าง ๆ

ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้แก่ตนเองได้ ซึ่งการฝึกอบรมเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีความสามารถในการพัฒนาตนเอง ยิ่งไปกว่านั้นหากผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ความสามารถให้เท่าเทียมกับบุคคลปกติ ก็จะเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้เข้าถึงกระบวนการทำงาน หรือมีโอกาสได้เข้าสู่ตลาดแรงงาน ถือเป็นแนวทางในการเปลี่ยนทัศนคติเชิงลบของบุคคลทั่วไปที่มีต่อผู้พิการ และการถูกกีดกันจากคนปกติให้เข้าสู่การทำงานได้เป็นปกติสุข สอดคล้องกับแนวคิดของกิตติยา รัตนกร (2531 : 88) ได้กล่าวถึงการพัฒนาผู้พิการ โดยการฝึกจะประสบความสำเร็จ เมื่อทำให้คนพิการได้เข้าทำงานในอาชีพที่ฝึก หรืออาชีพที่คล้ายคลึงกันสำหรับคนพิการที่เข้ารับการฝึกก็จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาคัดเลือด โดยมีหลักเกณฑ์บางประการเพื่อให้การฝึกประสบผลสำเร็จ เช่น ระดับสติปัญญาพื้นฐาน ต้องมีพื้นฐานการศึกษาซึ่งจำเป็นต่อการเรียนรู้ และความเข้าใจในการฝึกเพื่อให้เกิดความชำนาญและความถนัดต่อไป ความพร้อมในสภาพร่างกายเท่าที่จำเป็นต่ออาชีพและความสามารถในการใช้อวัยวะทำงาน ความสนใจความพยายามการตัดสินใจเชื่อมั่นในตนเองที่จะนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกไปใช้ ความถนัด ความชำนาญ หากมีอยู่บ้างแล้วควรได้รับการพิจารณาให้ฝึกในหลักสูตรที่สอดคล้องกับความชำนาญ และภายในขอบเขตสภาพความพิการ หรือให้ทำงานซึ่งใกล้เคียงกับงานในอดีต นอกจากนี้จะพิจารณาความสนใจของคนพิการแล้ว ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมและโอกาสที่เขาสามารถทำงานนั้นต่อไปในอนาคตด้วย

1.6 การพึ่งตนเอง ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่มีอารมณ์ขุ่นมัวไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และไม่พอใจต่อสภาพความพิการของตนเอง เพราะเมื่อบุคคลตกค้างสภาพความพิการยังคงมีอารมณ์หงุดหงิดฉุนเฉียวจนเกิดการทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่น ๆ เป็นประจำ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องกำหนดแนวทางการพัฒนาด้านการพึ่งพาตนเอง ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ใกล้ชิด ญาติพี่น้อง และเพื่อนจะต้องให้กำลังใจ ช่วยเหลือและให้กำลังใจ โดยเริ่มจากการพัฒนาจิตใจของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่มาอยู่ร่วมกันให้เข้าใจถึงบทบาทในการดำเนินชีวิต บทบาทในการรวมกลุ่มของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวด้วยการกระตุ้นให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ และร่วมกันหาแนวทางการดำรงชีวิตที่เหมาะสมเพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งด้านอารมณ์ และจิตใจของผู้พิการเองซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุภธรรม มงคลสวัสดิ์ (2544 : 214) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพคนพิการผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพของคนพิการ คือ เจตคติของครอบครัว ชุมชน และสังคมส่วนมากเป็นไปในทางที่ไม่ถูกต้องทำให้คนพิการขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่ได้รับการพัฒนาและขาดโอกาสในการออกสู่สังคม

1.7 ทักษะติดต่ออาชีพ ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่ได้รับการศึกษาที่ดีจึงไม่มีทักษะในอาชีพ จึงมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอยู่ในระดับน้อยเพราะเห็นว่าตนเองไม่สามารถทำได้ ขาดความรู้และประสบการณ์ในงานต่าง ๆ ทำให้การพัฒนาความสามารถในด้านต่างๆ อยู่ในระดับต่ำไปด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของสุภธรรม มงคลสวัสดิ์ (2544 : 214) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพของคนพิการคือ เจตคติของครอบครัว ชุมชน และสังคมส่วนมากเป็นไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ทำให้คนพิการขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่ได้รับการพัฒนาและขาดโอกาสในการออกสู่สังคม ถึงแม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติการฟื้นฟู รวมทั้งแนวทางและแผนต่างๆ ที่เป็นกลไกหลักในการส่งเสริมและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ทำให้บริการด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการขาดทั้งคุณภาพและปริมาณและพัฒนาคนพิการ แต่ในทางปฏิบัติขาดการเอาใจใส่อย่างจริงจังและต่อเนื่องจากรัฐบาลในลักษณะที่ทัศนคติของสถานประกอบการ ส่วนใหญ่เปิดรับคนพิการที่มีความรู้ความสามารถมากขึ้น แต่ทั้งคนพิการและสถานประกอบการยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละฝ่ายได้ เนื่องจากขาดข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจ้างงานคนพิการ เนื่องจากปัญหานี้เป็นวิกฤติเฉียบที่ทำให้สูญเสียทางเศรษฐกิจ และมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และกิติพงษ์ สุทธิ (2543 : 124) ได้ทำการศึกษา การดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 พบว่า สถานการณ์ด้านแรงงานพิการของไทยในปัจจุบันยังอยู่ในขั้นวิกฤต คือ คนพิการในวัยทำงานส่วนใหญ่ว่างงาน และขาดความพร้อมในการทำงานเนื่องจากไม่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาหรือการฝึกอาชีพ มีคนพิการจำนวนน้อยที่ทำงานในสถานการณ์ประกอบการเอกชน หน่วยงานภาครัฐ การดำเนินการส่งเสริมอาชีพคนพิการ พบว่า การดำเนินงานของภาครัฐในระดับหลักการ ได้แก่ การออกกฎหมาย การกำหนดนโยบาย ตลอดจนการกำหนดมาตรการและแผนงานต่าง ๆ ภายใต้อกรอบแนวคิดสิทธิของคนพิการ ดำเนินงานภายใต้กรอบแนวคิดและรูปแบบการสงเคราะห์ และการจัดสวัสดิการให้คนพิการ หากจะแก้ไขปัญหาด้านแรงงานคนพิการให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการส่งเสริมอาชีพคนพิการทั้งในระดับหลักการและระดับปฏิบัติภายใต้กรอบแนวคิดด้านสิทธิคนพิการ ต้องเน้นการส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีเจตคติที่ถูกต้อง

1.8 การได้รับกำลังใจ ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่เป็นผู้พิการที่ถูกทอดทิ้ง ขาดการเอาใจใส่ดูแล ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยตนเองได้ ทำให้เกิดความรู้สึกไม่เห็นคุณค่าในตนเอง รู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถ รู้สึกว่าตนเองไม่มีความสำคัญและรู้สึกไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนั้นการส่งเสริมในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จะทำให้ผู้พิการมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ได้ระบายความรู้สึกอัดอั้นที่มีต่อปัญหาต่างๆ มีเพื่อนคอยแนะนำและ

ให้กำลังใจ นอกจากนี้การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ยังทำให้ผู้พิการรู้จักตนเองมากขึ้น มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต และพร้อมที่จะเลือกดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสม นอกจากนี้การส่งเสริมในด้านของกำลังใจยังช่วยเหลือบุคคลที่ประสบกับภาวะวิกฤติในชีวิตขาดการตระหนักในคุณค่าของตน ดำเนินชีวิตอย่างไรจุดหมาย สิ้นหวัง ท้อแท้ ไม่เห็นคุณค่าของการดำรงอยู่ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่ขาดกำลังใจ และการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ สัมผัสสภาพภายในกลุ่มจะก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งการยอมรับ เกิดความรู้สึกอบอุ่น เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดความรู้สึกไว้วางใจ พร้อมทั้งจะพูดคุยหรือเปิดเผยความไม่สบายใจ ความคับข้องใจต่างๆออกมา โดยมีสมาชิกกลุ่มคอยรับฟัง ช่วยเหลือและให้กำลังใจ และมีผู้ให้คำปรึกษาคอยอำนวยความสะดวก เพื่อให้การให้คำปรึกษาดำเนินไปอย่างราบรื่น บรรยากาศของกลุ่มจะทำให้ผู้พิการรู้สึกว่าตนเองไม่โดดเดี่ยว ยังมีคนอื่นอีกมากที่มีสภาพปัญหาคล้ายหรือเหมือนกับตน ทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกสบายใจ ทำให้สมาชิกรู้จักและเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองตามสภาพความเป็นจริง มองเห็นปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาของตนได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Diamond และ Jones (1983 : 235-236) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเป็นการส่งเสริมให้บุคคลมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมของสังคมทำให้มีโอกาสอันควร รวมทั้งทำให้เกิดความหวังใยความคิด กำลังทรัพย์และกำลังบุคคลตาม โอกาสอันควรรวมทั้งทำให้เกิดความหวังใยซึ่งกันและกัน ถ้าบุคคลขาดแรงสนับสนุนชนิดนี้จะทำให้บุคคลรู้สึกว่าถูกแยกออกจากสังคม รู้สึกโดดเดี่ยวขาดเพื่อน ขาดที่ปรึกษา เป็นผลทำให้บุคคลขาดกำลังใจสิ้นหวังและรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการมีชีวิตอยู่

1.9 การตระหนักในศักดิ์ศรี การได้รับกำลังใจ และความต้องการของบุคคล

ในครอบครัว ครอบครัวในสังคมไทยมักมีเจตคติที่หลากหลายต่อผู้พิการทางการเคลื่อนไหวด้วยความเชื่อเรื่องศาสนา วัฒนธรรม และสังคม จนทำให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้รับผลกระทบจากความเชื่อนั้น ทำให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวถูกกีดกัน ถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม และรังเกียจ และบางครอบครัวก็มีความรักความเมตตา สงสารผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมากเกินไป ตลอดจนมโนทัศน์ของครอบครัว ผู้พิการในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นเชิงลบ (Family Attitude Barrier) อีกทั้งครอบครัวในสังคมไทยให้การปกป้องผู้พิการมากเกินไป (Over Protection) รวมถึงในการที่ผู้พิการจะออกจากบ้านจะต้องมีค่าใช้จ่าย ทำให้บางครอบครัวไม่ให้ ผู้พิการออกไปข้างนอกบ้าน เพราะถือว่าเป็นการสร้างภาระในครอบครัวเพิ่ม สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ มีผลทำให้ผู้พิการขาดโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการฝึกอบรมและการพัฒนาความสามารถ ในด้านต่างๆ ดังนั้นครอบครัวของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวควรสนับสนุนให้ผู้พิการได้เข้าถึงกระบวนการฝึกประสบการณ์ทำงาน การฝึกอาชีพ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือสร้างแรงจูงใจให้ครอบครัวเข้าใจถึงความต้องการและความจำเป็นในลำดับแรก และมโนทัศน์ของครอบครัวที่มีต่อ ผู้พิการจะต้องเป็นไปในเชิงบวก

ให้กำลังใจผู้พิการให้สามารถก้าวออกสู่สังคมของคนปกติได้ ให้ผู้พิการสามารถดูแลตนเองมากกว่า การดูแลจากครอบครัว สอดคล้องกับแนวคิดของ แฟรงค์ พาร์สัน (Frank Parsons อ้างถึงใน สุพิชา ชลวานิช, 2546 : 30) ซึ่งกล่าวว่า ครอบครัว มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล โดยที่บุตรจะเลือกอาชีพตามความต้องการของบิดามารดา และสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเลือกอาชีพของนักพิการ ซึ่งมีแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎี การเลือกอาชีพของโร (Ro's Theory of Vocational Choice อ้างถึงใน สุพิชา ชลวานิช, 2546 : 30) แอนน์โร (Anne Roe) ได้ให้แนวความคิดของการเลือกอาชีพว่า บุคคลจะเลือกอาชีพให้ เหมาะกับบุคลิกภาพ และสนองความต้องการของตนเอง ประกอบกับประสบการณ์ในวัยเด็ก ที่ได้จากการอบรมเลี้ยงดู มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ โดยได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow ที่เชื่อว่า บุคคลเลือกอาชีพเพื่อตอบสนอง ความต้องการต่างๆ เช่น ความต้องการเป็นที่ ยอมรับนับถือ ความต้องการความมั่นคง ตำแหน่ง ความต้องการทางเศรษฐกิจซึ่งความต้องการ จะได้รับการตอบสนองหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา หรือผู้ปกครองซึ่งจะ ก่อให้เกิดเป็นบุคลิกภาพ และบุคลิกภาพจะมีผลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล โดยบุคคลจะเลือก อาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพและความต้องการของตน บิดามารดามีอิทธิพลต่อบุตรมักจะให้ บุตรของตนเลือกอาชีพระดับที่สูงกว่าอาชีพของบิดามารดา และสนับสนุนให้เลือกอาชีพที่มีเกียรติ มีรายได้อีกว่าตน และได้รับการยอมรับนับถือ และสุกัญญา วิบูลย์พานิช (2536 : 79) ได้ ทำการศึกษาอัตมโนทัศน์และการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของคนพิการ ผลการศึกษาพบว่า เมื่อคน พิการยอมรับสภาพร่างกายและสุขภาพของตนได้ ก็จะมีอารมณ์และจิตใจที่ดี ความพึงพอใจใน ตนเองและชีวิต รู้สึกว่าตนมีคุณค่า เป็นบุคคลที่มีประ โยชน์และมีความหมายต่อครอบครัวและ สังคมทำให้มีความมั่นใจในตนเอง พยายามช่วยเหลือตนเอง มีความสนใจที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถทักษะต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ต่อไป ทางด้านสังคม ถ้าคนพิการได้รับ การสนับสนุนในด้านข้อมูลข่าวสาร คำแนะนำ จะทำให้คนพิการทราบแนวทางในการปฏิบัติตนที่ ถูกต้องเหมาะสมกับสุขภาพร่างกาย แนวทางในการประกอบอาชีพ เกิดความมั่นใจไม่รู้สึกโดดเดี่ยว หรือถูกทอดทิ้ง การยอมรับและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทำให้คนพิการรู้สึกว่าคุณค่าต่อ ครอบครัวและสังคม

1.10 การได้รับทุนสนับสนุน และการเห็นช่องทางการขาย ผู้พิการทางการ เคลื่อนไหวส่วนใหญ่ที่สามารถประกอบอาชีพได้นั้นจะอาศัยอยู่กับครอบครัวที่มีความเอาใจใส่ดูแล กันและกัน รายได้ส่วนใหญ่จึงมาจากการจำหน่ายสินค้าที่ผลิตเองได้ในครอบครัว หรือรายได้จาก การประกอบอาชีพด้านช่างต่าง ๆ ซึ่งนอกเหนือจากรายได้ดังกล่าวจะมีเบี้ยยังชีพของผู้พิการในแต่ ละเดือน ซึ่งถือว่าน้อย สำหรับผู้พิการที่ต้องการเงินทุนสนับสนุนในการประกอบอาชีพนั้นจะได้รับ

การสนับสนุนผ่านทางหน่วยงานราชการ ศูนย์สังเคราะห์ต่าง ๆ หรือหน่วยงานเอกชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้พิการ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเน้นส่งเสริมให้ผู้พิการได้ฝึกอาชีพและการเข้าร่วมโครงการสำหรับคนพิการ ซึ่งเป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ยอมรับตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้กับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีปกติสุข ดังนั้น ประสบการณ์การฝึกอบรมด้านการประกอบอาชีพ ทำให้ผู้ที่ผ่านการอบรมและประสบผลสำเร็จ มีผลต่อจิตใจในเรื่องของการยอมรับตนเอง ขณะเดียวกันสามารถประพฤติ ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม และสามารถ นำเอากิจกรรมที่เรียนรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับ นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของตนเองในการประกอบอาชีพ เมื่อผู้พิการทางเคลื่อนไหวพบว่าตนเองสามารถเพิ่มผลผลิตทางอาชีพได้ด้วยความสามารถและประสบการณ์ที่มีมากขึ้นหน่วยงานที่รับผิดชอบจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการสนับสนุนช่องทางการจำหน่ายผลิต ส่งเสริมให้ผู้รู้จักการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่า สามารถจำหน่ายได้อย่างหลากหลายกับผู้ซื้อในหลายระดับ เช่น การส่งเสริมให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวรู้จักการแปรรูปไข่ไก่ที่จำหน่ายไม่หมด นำมานึ่งหรือดองเพื่อจำหน่ายให้กับแม่ค้าร้านส้มตำ หรือแม่ค้าเร่เป็นการส่งเสริมให้ผู้พิการรู้จักการนำภูมิปัญญาต่าง ๆ มาแก้ไขปัญหามในชีวิตประจำวัน ซึ่งผลจากการดำเนินการดังกล่าวจะช่วยให้ผู้พิการพัฒนาตนเอง และสามารถต่อสู้ชีวิตในสังคมได้ต่อไปสอดคล้องกับการศึกษาของสุกัญญา วิมูลย์พานิช (2536 : 79) ได้ทำการศึกษา อ้อมโนทัศน์และการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของคนพิการ ผลการศึกษาพบว่า เมื่อคนพิการยอมรับสภาพร่างกายและสุขภาพของตนได้ ก็จะมี ความสนใจที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถทักษะต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ต่อไป ทางด้านสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และสุวิมล วิมลกาญจนาน (2541 : 85) ได้ศึกษาการติดตามผลการใช้สิทธิประโยชน์ด้านอาชีพตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 พบว่า ญาติทางเศรษฐกิจที่คนพิการประสบคือ รายได้ไม่เพียงพอ ไม่มีทุนประกอบอาชีพอิสระ ทุนที่รัฐให้กู้ยืมมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการลงทุน

1.11 สุขภาพทางร่างกายและสุขภาพจิต ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่จะประสบปัญหาด้านร่างกาย สภาพความพิการทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพได้อย่างเต็มที่ และขาดโอกาสที่จะประกอบอาชีพที่ใจรัก ทำให้สุขภาพจิตไม่ดีมีอารมณ์หงุดหงิดซึ่งส่งผลในทางเศรษฐกิจคือผู้พิการทางการเคลื่อนไหวขาดรายได้ ค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอไม่มีเงินทุนประกอบอาชีพและสถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่แน่ใจในระดับความสามารถของคนพิการ ทำให้คนพิการขาดความมั่นใจในการทำงาน ทำให้คนพิการขาดโอกาสทางการศึกษาและขาดโอกาสในการออกสู่สังคม และปัญหาด้านจิตใจ ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวต้องการได้รับการกำลังใจและการสนับสนุนจากครอบครัวในการประกอบอาชีพ ก็จะเป็นแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับการศึกษาของกชกร ศรีสัมพันธ์ (2537 : 81) ได้ทำการศึกษา บทบาทของสมาชิก ครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมในการเผชิญปัญหาของคนพิการ ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพใน ครอบครัว และการได้รับการสนับสนุนทางครอบครัวและสังคมของสมาชิกในครอบครัว มีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมในการเผชิญปัญหาของคนพิการ แสดงว่าการยอมรับตนเอง หรือรู้สีกว่าตนเองมี คุณค่า นั้น เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้ผู้พิการมีกำลังใจกำลังกาย มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสามารถทำให้เกิดการพัฒนาในการปรับตัวไปในทางที่ดีขึ้น มีความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ และสามารถช่วยเหลือตนเองรวมทั้งบุคคลรอบข้างได้อีกด้วย สำหรับสัมพันธภาพในครอบครัวและ บทบาทของสมาชิกในครอบครัว การสนับสนุนทางครอบครัวและสังคมที่ดีขึ้นจะเป็นเสมือนแรง เสริม ที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวของผู้พิการ และป้องกันผลร้ายที่เกิดจากสภาพ ปัญหาทางด้านอารมณ์ อีกทั้งช่วยให้ผู้พิการสามารถประเมินภาวะที่คุกคามอยู่ให้มีความรุนแรง น้อยลงในส่วนของสมาชิกครอบครัว พบว่าปัญหาทางด้านสัมพันธภาพในครอบครัวบทบาทของ สมาชิกครอบครัวในการสนับสนุนทางครอบครัว และสังคมของผู้พิการ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมใน การเผชิญปัญหาของคนพิการเช่นเดียวกัน

1.12 ความต้องการของบุคคลในครอบครัว ผู้พิการส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ใน

ครอบครัวที่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลจะรู้สึกดีกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งครอบครัวและพยายามปรับตัว เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยการช่วยเหลือตนเองปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบในงานที่ตนเองสามารถทำ ได้โดยหวังว่าจะไม่เป็นภาระของบุคคลในครอบครัว ส่วนสมาชิกในครอบครัวก็พยายามส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้รับความรัก ความไว้วางใจ มีการให้กำลังใจอย่าง สม่ำเสมอ การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในครอบครัว เช่น การทำงานร่วมกัน การรับประทานอาหาร ท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนร่วมกันในครอบครัวซึ่งจะเห็นว่าผู้พิการนั้นจะมีภาวะทางจิตใจที่แตกต่าง จากคนปกติ คือ หากรู้สึกว่าตนเองไม่เป็นที่ต้องการของคนอื่นก็จะแสดงพฤติกรรมต่อต้านใน ด้านต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และการแสดงออกถึงความต้องการของบุคคลในครอบครัวจะทำให้ผู้พิการมีความมั่นใจที่จะเข้า ร่วมเป็นสมาชิกในสังคมต่าง ๆ ได้เนื่องจากได้รับแรงสนับสนุนและความไว้วางใจจากทุกคน ซึ่ง ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Diamond และ Jones (1983 : 235-236) ได้กล่าวถึง ความผูกพันและรักใคร่สนิทสนม เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากความใกล้ชิดซึ่งทำให้นุคลิกเกิด ความรู้สึกว่าคุณค่าเป็นที่รัก และได้รับความเอาใจใส่ดูแล เกิดความรู้สึกมั่นคงทางจิตใจ ซึ่งมักจะได้รับ จากบุคคลใกล้ชิด เช่น คู่สมรส ญาติพี่น้อง สมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และการส่งเสริมให้รู้ถึง คุณค่าแห่งตนเป็นการส่งเสริมให้บุคคลได้รับการยอมรับยกย่องและชื่นชมจากสถาบันครอบครัว หรือเพื่อน ที่บุคคลนั้นสามารถแสดงบทบาททางสังคม ซึ่งอาจจะเป็นบทบาทในครอบครัว หรือใน

อาชีพ ถ้าบุคคลขาดแรงสนับสนุนชนิดนี้จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นหรือความรู้สึกในคุณค่าของตนเองลดลง กษกร ศรีสัมพันธ์ (2537 : 81) ได้ทำการศึกษา บทบาทของสมาชิกครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมในการเผชิญปัญหาของคนพิการ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมในด้านการยอมรับตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัว และการได้รับการสนับสนุนทางครอบครัวและสังคมของสมาชิกในครอบครัว มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเผชิญปัญหาของคนพิการ แสดงว่าการยอมรับตนเอง หรือรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า นั้น เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้ผู้พิการมีกำลังใจ กำลังกาย มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสามารถทำให้เกิดการพัฒนาในการปรับตัว ไปในทางที่ดีขึ้น มีความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ และสามารถช่วยเหลือตนเองรวมทั้งบุคคลรอบข้างได้อีกด้วย สำหรับสัมพันธภาพในครอบครัวและบทบาทของสมาชิกในครอบครัว การสนับสนุนทางครอบครัวและสังคมที่ดีขึ้นจะเป็นเสมือนแรงเสริม ที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวของผู้พิการ และป้องกันผลร้ายที่เกิดจากสภาพปัญหาทางด้านอารมณ์ อีกทั้งช่วยให้ผู้พิการสามารถประเมินภาวะที่ถูกคามอยู่ให้มีความรุนแรงน้อยลงในส่วนของสมาชิกครอบครัว พบว่าปัญหาทางด้านสัมพันธภาพในครอบครัว บทบาทของสมาชิกครอบครัวในการสนับสนุนทางครอบครัวและสังคมของผู้พิการ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเผชิญปัญหาของคนพิการเช่นเดียวกัน และศุภัญญา วิบูลย์พานิช (2536 : 79) ได้ทำการศึกษา อ้อมโนทัศน์และการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของคนพิการ ผลการศึกษาพบว่า เมื่อคนพิการยอมรับสภาพร่างกายและสุขภาพของตนได้ ก็จะมีอารมณ์และจิตใจที่ดี มีความพึงพอใจในตนเองและชีวิต รู้สึกว่าตนมีคุณค่า เป็นบุคคลที่มีประโยชน์และมีความหมายต่อครอบครัวและสังคม

1.13 เพื่อนใกล้ชิด ผลการศึกษาพบว่าผู้พิการทางการเคลื่อนไหวจังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่จะมีเพื่อนที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเพราะสามารถเข้าใจในสภาพที่เป็นอยู่ของแต่ละคน เมื่อผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีกิจกรรมหรือแนวทางในการประกอบอาชีพหรือแนวทางการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ก็จะแนะนำให้เพื่อนผู้พิการทางการเคลื่อนไหวปฏิบัติตามซึ่งสาเหตุดังกล่าวน่าจะเกิด จากความใกล้ชิด ความเข้าใจในตัวตนของ กันและกันทำให้เกิดแรงผลักดันที่จะต่อสู้ในสังคมของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีการเลือกอาชีพของโร (Ro's Theory of Vocational Choice อ้างถึงใน สุพิชา ชลวานิช, 2546 : 30) แอนน์โร (Anne Roe) ได้ให้ แนวความคิดของการเลือกอาชีพของบุคคลอาจมีปัจจัยในด้านสิ่งแวดล้อม คือ บุคคลแวดล้อม เช่น เจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการ เพื่อนสนิท และสื่อมวลชน ทางด้านวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ บุคคลแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของคนพิการ เช่น คนพิการบางคนอาจเลือกอาชีพตามเพื่อนซึ่งเพื่อนน่าจะเป็นแรงกดดันให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามกัน จากการเปรียบเทียบคนอื่นคล้าย ๆ กันกับตัวคนพิการ หรืออาจเลือกตามญาติ พี่น้องคนที่

ประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ และเห็นว่ามีรายได้ที่จะดำเนินรอยตาม สื่อมวลชน มีอำนาจและอิทธิพลสูง สามารถดึงดูดความสนใจมากที่สุด โดยเฉพาะโทรทัศน์ ซึ่งมีผลทั้งทางบวกและทางลบต่อความเชื่อ ความคิด ทัศนคติ ค่านิยมการเรียนรู้ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออก

2. การสร้างรูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด จากผลการดำเนินงานในระยะที่ 1 ผู้วิจัย พบปัจจัยที่น่าจะนำมาแปลงเป็นกิจกรรมให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้ จำนวน 14 ปัจจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างรูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพ สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวของจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้ประชุมสัมมนาเพื่อร่วมกันวิพากษ์รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพ สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวของจังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพ สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวของจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อวิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางการปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาอาชีพของคณพิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลการจัดทำรูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถแบ่งกิจกรรมต่างๆ ได้ดังนี้

2.1 กิจกรรมศึกษาดูงาน ในการดำเนินการศึกษาดูงานของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว พบว่า ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวให้ความสนใจกิจกรรมการเลี้ยง ไก่พันธุ์ไข่ของฟาร์มที่เป็นต้นแบบ ซึ่งสามารถเลี้ยงได้ตามจำนวนที่ตรงกับความต้องการของตนเอง มีการดูแลรักษาให้น้ำอาหารไก่พันธุ์ไข่อย่างเป็นระบบ มีระยะเวลาในการเลี้ยงสั้นให้ผลผลิตเร็ว สามารถสร้างรายได้และนำผลผลิตไปใช้ในการบริโภคหรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่นเพื่อจำหน่ายได้ ซึ่งในการดำเนินการนั้นจะสามารถกระตุ้นความสนใจ ความต้องการในการประกอบอาชีพให้กับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว จังหวัดร้อยเอ็ดได้ เนื่องจากผู้พิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่ไม่ได้รับการส่งเสริม ในด้านสื่อความรู้จากภายนอก จึงไม่สามารถรับรู้ว่ามีสิ่งใดที่ตนเองสามารถปฏิบัติได้ปฏิบัติไม่ได้ การศึกษาดูงานจึงเป็นสิ่งที่กระตุ้นที่จะทำให้ผู้พิการเกิดความตื่นตัวที่จะศึกษาหาความรู้ และเปิดประสบการณ์สำคัญที่จะผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อไป ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของแฟรงค์ พาร์สัน (Frank Parsons อ้างถึงใน สุพิชา ชลวานิช, 2546 : 30) ได้กล่าวถึงหลักการในการเลือกอาชีพ โดยบุคคลจะแสวงหาความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับอาชีพเป็นต้นว่า ความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงานเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ เวลา และทุนทรัพย์ใช้ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในอาชีพต่างๆ การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน ทิพยวรรณ ปรากฏวรรณศิริ (2531 : 8) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่เข้ามามีอิทธิพลต่อ

การเลือกอาชีพของบุคคล ตามทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland's Theory of Vocational Choice) โดยกล่าวว่า บุคคลจะเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน" ซึ่งต่อมาได้สร้างเครื่องมือสำหรับวัดความคิด 2 อย่าง คือ เครื่องมือสำรวจความสนใจอาชีพ (Vocation Preference Inventory - VPI) และ (Self-Directed Search - SDS) ทฤษฎีนี้ขึ้นอยู่กับสมมติฐานที่ว่าความสนใจในการเลือกอาชีพ เป็นรูปแบบชนิดหนึ่งซึ่งตามธรรมชาติเรียกว่า บุคลิกภาพ ดังนั้นลักษณะของความสนใจในการเลือกอาชีพของบุคคล คือ ลักษณะของบุคลิกภาพของบุคคลนั่นเอง ซึ่งฮอลแลนด์ได้แบ่งกลุ่มของความสนใจในการเลือกอาชีพออกไปตามลักษณะของกลุ่มคน

2.2 กิจกรรมการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ให้กับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ในการดำเนินกิจกรรม ดังกล่าว ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้เข้ารับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ เช่น การสร้างเล้าไก่ การอนุบาล การทำความสะอาด การให้อาหาร การเก็บผลผลิต ทำให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้รับความรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องซึ่งในการพัฒนาความรู้ในด้านการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่นั้นกลุ่มผู้พิการทางการเคลื่อนไหวจะได้รับประสบการณ์ตรงในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างเล้าไก่ การทดลองอนุบาลไก่ การให้อาหารไก่ ซึ่งจะช่วยให้สามารถผู้พิการทางการเคลื่อนไหวเกิดประสบการณ์สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพที่ประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ในมาตรา 8 ที่ได้กำหนดให้สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพของโร (Ro's Theory of Vocational Choice อ้างถึงใน สุพิชา ชลวานิช. 2546 : 30) แอนน์โร (Anne Roe) ได้ให้แนวความคิดของการเลือกอาชีพว่า สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ คือ บุคคลแวดล้อม เช่น เจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการ เพื่อนสนิท และสื่อมวลชน ทางด้านวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ บุคคลแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของคนพิการ

2.3 การอบรมธรรมชาติเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ในการดำเนินกิจกรรม ดังกล่าว เกิดจากการที่ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่ไม่ได้รับการดูแลที่ความรักความเอาใจใส่จึงทำให้รู้สึกไม่เห็นคุณค่าแห่งตน ไม่มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงได้มีการเข้ารับการอบรมธรรมชาติเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้พิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการอบรมดูแล

จากครอบครัว ทำให้ขาดความอบอุ่นจึงไม่เข้าใจคุณค่าของการมีชีวิต ความสำคัญของศักดิ์ศรีตนเอง การสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น ดังนั้นการอบรมธรรมะจะช่วยส่งเสริมแนวคิดการมองเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถนำหลักธรรมต่าง ๆ ไปปรับปรุงตนเองเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างเป็นปกติสุข ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต และสามารถสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพที่ได้รับ การส่งเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมต่อไป ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของสุพิชา ชลวานิช (2546 : 19) ได้กล่าวถึง กระบวนการของการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการการฟื้นฟูสมรรถภาพให้กับคนพิการในการสร้างเสริมสมรรถภาพให้สามารถกลับสู่สภาพที่ดี โดยผ่านกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม หรือการฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตวิทยาสังคม (Psycho Social Rehabilitation) เป็นการแก้ไขปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ การแก้ปัญหาทางครอบครัว การปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม สังคม และงานอาชีพของเขาได้ การทำให้นुकลดยอมรับสภาพของตนเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่บุคคลนั้นว่าตนมีความสามารถที่จะดำรงชีพ และทำงานไม่แพ้ผู้อื่น ตลอดจนดึงศักยภาพ (Potentiality) ของบุคคลมาใช้ให้มากที่สุด ซึ่งต้องอาศัยหลักสงเคราะห์ จิตวิทยา สรุปได้ว่าการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม คือ การผสมผสานบุคคลด้วยโอกาสให้เข้ากับสังคม

2.4 การอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาดให้กับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

ในการดำเนินกิจกรรม ดังกล่าว เกิดจากการที่ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดจำหน่ายผลผลิตภัณฑ์ใด ๆ ซึ่งเมื่อได้รับการอบรมแล้วผู้พิการทางการเคลื่อนไหวสามารถนำผลผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายตามห้างร้าน หรือ มีการติดต่อไปยังพ่อค้าให้มารับซื้อ ไข่ไก่ในมูลนิธิฯ ได้นอกจากนี้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวยังสามารถนำไข่ไปแปรรูปเพื่อให้สามารถเก็บไว้ได้นานที่ผล การศึกษาเป็นเช่นนี้เกิดจากการที่ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีความต้องการพัฒนาศักยภาพในด้าน อาชีพของตนเอง ดังนั้นการส่งเสริมด้านอาชีพที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถ สร้างรายได้ให้กับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของ ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวต่อไปซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ โกมินทร์ ชาวนาใต้ (2531 : 74) ได้ศึกษาการปรับตัวด้านเศรษฐกิจสังคม และจิตใจของลูกจ้างพิการที่ได้รับ อุบัติเหตุจากการทำงาน ศึกษาเฉพาะกรณี พบว่า ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่ได้รับการฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการมีประโยชน์โดยตรงต่อตัวลูกจ้างพิการ โดยเฉพาะการทำงานและความสามารถในการช่วยตนเอง ปัญหาอื่นๆ ที่พบได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดกับลูกจ้างและครอบครัว ปัญหา ด้านตลาดแรงงาน

3. การใช้รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทาง การเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่ได้ใช้การใช้รูปแบบการพัฒนา

ความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว กลุ่มผู้พิการมีค่าเฉลี่ยหลังการใช้รูปแบบเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตัวแปร ความรู้ เจตคติ และทักษะมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพทำให้นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างศรัทธาให้ผู้พิการสามารถที่จะดำรงชีวิตประจำวันอยู่ร่วมกับคนปกติในสังคมได้อย่างไม่มีปัญหา ซึ่งผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้พิการทางการเคลื่อนไหวสามารถพัฒนาได้ถ้าหากคนในสังคมให้โอกาสซึ่งต้องเป็นการยอมรับอย่างจริงจัง และแท้จริงอย่างที่ผู้วิจัยได้พยายามทำอยู่นี้ ก็เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาได้ในระดับหนึ่งที่สังคมควรเอาเป็นแบบอย่าง เพราะถ้าหากสังคมไม่ตระหนักถึงคนพิการที่มีอยู่จำนวนมากในสังคม การพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ของสังคมจะต้องถูกกระทบกระเทือนไปด้วย เนื่องจากกลุ่มคนพิการเป็นส่วนหนึ่งในสังคม และมีสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงอาจจะเกิดขึ้นหรือเริ่มต้นได้ในทุกส่วน และส่งผลสะท้อนไปยังส่วนอื่น ๆ ดังนั้นถ้าหากสังคมขาดการช่วยเหลือคนในกลุ่มนี้ ก็จะทำให้การพัฒนาสังคมก้าวหน้าไปอย่างไม่เต็มกำลัง เพราะสังคมก็จะมีกลุ่มพิการเป็นภาระปัญหาตามมาทีหลัง ดังนั้นถ้าหากสังคมมีการพัฒนาที่เป็นระบบก็จะทำให้สังคมสามารถพัฒนาไปได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับการศึกษาของสุรพล ปธานวนิช, ศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์ และภาวณา พัฒนศรี (2542 : 113) ได้ศึกษาชีวิตการทำงานของลูกจ้างพิการในประเทศไทย ศึกษาสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 200 คนขึ้นไป พบว่า ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีโอกาสได้รับการจ้างงานมากที่สุด การจ้างงานคนพิการในอนาคตมีแนวโน้มที่ดีขึ้น รวมทั้งมีการพัฒนาตำแหน่งงานมากขึ้น และจากการประเมินของหัวหน้างาน พบว่า ลูกจ้างพิการมีประสิทธิภาพในการทำงานอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้กิจกรรมการอบรมการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ ซึ่งยังไม่มี ความหลากหลายและสามารถนำไปปฏิบัติกับผู้พิการทางกลุ่ม ดังนั้นควรปรับปรุงหลักสูตรและแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมให้เป็นปัจจุบัน และตรงตามความสนใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ และหาวิธีการชักจูงให้คนพิการเกิดความสนใจกับวิชาชีพที่เลือกฝึกให้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การจัดหลักสูตรและ

การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการทางการเคลื่อนไหวควรคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านต่าง ๆ ของคนพิการ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านกายภาพหรือด้านจิตใจ เพื่อให้การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว จังหวัดร้อยเอ็ดใช้กิจกรรมการอบรมการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ ซึ่งกลุ่มผู้พิการส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมกิจกรรมจะอยู่ในศูนย์ฟื้นฟูต่าง ๆ แต่ยังไม่ครอบคลุมไปสู่กลุ่มผู้พิการที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่าง ๆ ดังนั้นศูนย์ฟื้นฟูผู้พิการต่าง ๆ ควรประสานความร่วมมือไปยังพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อแนะนำและสนับสนุนให้คนพิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพให้ความสนใจประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น และนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกอาชีพไปใช้ประกอบอาชีพหลังจากที่ได้รับการฝึกอบรมไปแล้ว โดยเฉพาะในลักษณะอาชีพอิสระ เช่น การเลี้ยงสัตว์ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมในครอบครัว และโรงงานอุตสาหกรรมทั่วไป อีกทั้งควรสนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่มาจากงานฝีมือของคนพิการที่ได้รับการฝึกอาชีพให้จำหน่ายออกสู่ท้องตลาด มีรายได้เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจต่อคนพิการในการฝึกอาชีพ และป้องกัน การลาออกกลางคันในระหว่างการฝึกอาชีพ

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว จังหวัดร้อยเอ็ดใช้กิจกรรมการอบรมการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่นั้นเป็นการส่งเสริมความสามารถในอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้พิการได้เลือกประกอบอาชีพด้วยตนเอง โดยศูนย์ฟื้นฟูผู้พิการต่างๆ ควรจัดสวัสดิการแก่คนพิการ เช่น การให้กู้ยืมเงิน ซึ่งอาจจะรณรงค์หาทุนจากผู้มีจิตศรัทธา หน่วยงานเอกชนต่าง ๆ และควรช่วยเหลืออุปกรณ์ในการฝึกอาชีพต่าง ๆ โดยให้คนพิการได้ทำงานเพื่อเป็นการชดเชยหรือทำงานฝีมือที่เป็นชิ้นงานชดเชยให้ นอกจากนี้ควรส่งเสริมและให้ความร่วมมือตามความจำเป็นและเหมาะสมกับคนพิการที่สำเร็จวิชาชีพ โดยช่วยเหลือในด้านเงินทุนและอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพระยะเริ่มต้น เพื่อให้คนพิการได้พึ่งตนเองได้ต่อไป ในอนาคต และควรมีการติดตามผลหลังจากที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ เหล่านี้ไปแล้ว

1.4 จากผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบความสามารถในการประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว จังหวัดร้อยเอ็ดใช้กิจกรรมการอบรมธรรมชาติเพื่อพัฒนาจิตใจของผู้พิการซึ่งกลุ่มผู้พิการมีความอ่อนไหวในด้านจิตใจ ความรู้สึกต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความท้อแท้ในการดำรงชีวิต ดังนั้นศูนย์ฟื้นฟูผู้พิการต่าง ๆ ควรสร้างความสัมพันธ์ในการพึ่งพาอาศัยของกลุ่มผู้พิการด้วยกันเอง ร่วมคิด ร่วมดำเนินงานไปอย่างเข้มแข็ง โดยอาศัยหลักธรรม

ช่วยยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ ให้ผู้พิการมีค่านิยมร่วมกัน มีความเอื้อเฟื้ออาทรแก่กัน สร้างความ
ความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม เพื่อเป็นกำลังใจในการดำรงชีวิตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาด้านสมรรถภาพทางสังคมของคนพิการ
เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างยุทธศาสตร์การฝึกอบรม และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการพัฒนาสมรรถภาพของคนพิการของ
ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการพัฒนาศักยภาพคนพิการให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ผลจากการวิจัย อาจนำไปสู่การกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้พิการ
ให้สอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้พิการ เช่น การคำนึงถึงศักดิ์ศรี ความต้องการ
การยอมรับ การสนับสนุนให้กำลังใจ การอบรมธรรมะ เพื่อส่งเสริมให้ผู้พิการมุ่งมั่นที่จะดำเนิน
ชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข